

Mehmet Sucu - Enternet

Q Klavye Gerçeği

Türkçe f klavyenin başarısı daha önce de yazdığımız gibi bu dile uygun olarak dizayn edilmesinden kaynaklanıyor. Peki bu Q klavye nereden çıktı? Aslında Q klavye hızlı yazılmaması için dizayn edilmiş. İnternet ansiklopedisi Wikipedia bakın bu klavyeyi nasıl anlatıyor:

“Q klavyenin patentini, 1874’te Christopher Latham Sholes tarafından almış ve Sholes aynı yıllarda QWERTY’nin patentini daktilo işleriyle uğraşan E. Remington and Sons şirketine satmıştır. Günümüzde NASA, Sholes’un anısına, bir astroidi “6600 Qwerty” olarak adlandırmıştır.

Ancak Q klavye standardı ne İngilizce ne de başka bir dile uygun olarak geliştirilmiştir. Sholes, icat ettiği yazı makinesinin mekanik harf kollarından herhangi ikisi aynı anda kâğıda doğru havalandığında sıkışmaya neden olduklarını fark eder. Sholes bu problemin çözümü için, kullanıcının yazım hızını yavaşlatmak üzere harflerin yerlerini alabildiğine karıştırarak en çok kullanılan harfleri elin en zor ulaşabileceği yerlere yerleştirmeyi uygun görür ve Q klavye adını verdiğimiz harf dizilimi ortaya çıkar.

Bir söylentiye göre de ilk üretilen yazı makinesinin adı “Sholes & Glidden Type Writer” olarak geçer. Buradaki “Type Writer” kelimelerini oluşturan harflerin tamamı Q klavyenin en üst sırasında yer almaktadır. Böylece satıcılar, bir kâğıda kolayca “Type Writer” yazarak ürünlerinin yeteneğini karşılarındakine gösterme şansı bulmaktadırlar.

Klavyenin adı üstündeki harflerden gelir. “Q klavye” adı, harflerin sol üst köşesindeki “Q” harfinden gelir. “QWERTY” adı ise sol üst köşeden sağa doğru 6 harfin yan yana getirilmesiyle meydana gelmiştir.”

Bilgisayarlar çıktıktan sonra da daha önceden on parmak yazmayı öğrenenlerin işini zorlaştırmamak amacıyla aynı dizge korunmuştur.

Q klavyenin bu rastgele harf dizilimi İngilizce yazımı zorlaştırdığından İngilizceye uygun bir standart geliştirmek için Washington State Üniversitesinden Prof. Dr. August Dvorak, 1932 yılında İngilizce’de çok

kullanılan harflerin klavyenin en kolay ulaşılabilir yeri olan orta sırasına toplandığı bir klavye dizilimi önerir. Dvorak'ın araştırmalarına göre, sekreterlerin parmakları gündelik yazı işleri sırasında Q klavyede 16 mil yol alırken Dvorak klavyesinde sadece 1 mil yol almaktadır.

Ancak daktilo ustalarının Q klavyeye olan mevcut alışkanlıkları ve piyasanın Q klavye tarafından çoktan istila edilmiş olması nedeniyle ve 40 milyon daktilonun değiştirilme maliyeti ortaya çıkınca Dvorak'ın klavyesi yayılamaz ve kaybolup gider.

Q klavye standardı Türkiye'de bilgisayarların yaygınlaşmasıyla birlikte yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır, ancak Türkçeye uygun değildir. Çünkü Q klavyede, Türkçe'de en çok kullanılan harfler, uygunsuz bir biçimde yerleşmiş durumdadır.

Bu nedenle İhsan Yener başkanlığındaki bilim insanları, araştırmaları sonucu F klavyeyi meydana getirmişlerdir. F klavye, Türkçe'ye en uygun klavye dizgesidir.

Herhalde başka söze gerek yok.

Bu arada CHP'li Uşak Milletvekili Sayın Osman Coşkunoglu dün TBMM'ye F klavye ile ilgili iki soru önergesi verdi. Coşkunoglu'nun soruları yanıtlanınca bu konuda biraz daha aydınlanacağız. Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan'dan *"Daktilolarda F-klavye 1974 yılında Türk Standartları Enstitüsü tarafından Zorunlu Standart olarak onanmıştı. Bu standart halen geçerli midir? Eğer geçerliyse, daktiloların yerini bilgisayarlar aldığına göre, F-klavyenin bilgisayar klavyeleri için de Zorunlu Standart olması gerekmez mi? Eğer bilgisayarlarda da F-klavye Zorunlu Standart ise, bu standardın uygulanması yönünde bakanlığınız ne gibi girişimlerde bulunmaktadır?"* sorularına yanıt isteyen Coşkunoglu, Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'e de *"31.03.2003 tarihinde sizin imzanız ile yayımlanan bir genelgede, bilgisayarlarda mevcut Q klavyelerden vazgeçilmesi gerektiği ve F klavye kullanımının zorunluluğu ifade edilmişti. Bu genelgenin gereği yerine getirilmiş midir? Bu konuda bakanlığınız tarafından neler yapılmıştır, yapılmaktadır, yapılacaktır?"* sorularını yöneltti.

mehmet@cumhuriyet.com.tr

28 Ekim 2008 - Cumhuriyet